

EFESIOS

Pabloou Efesopienag hēsap p'ā deepäitarr

Chi p'ātarr. Pabloou carta jayap p'ājim haajem Roma p'öbör hee cárcel deg simua: chamág Efesopienag deepäitarr, Filipopienag deepäitarr, Colosapienag deepäitarr, maimua jöoi Filemonag deepäitarr.

Biek hāb hich Pabloou mag Efeso p'öbör hee judionaanag Hēwandam hiek jaau sīerr haawai hichdēujā haiguim k'ān k'ap'ā sīejim (Hch. 18:18-21). Mag nām dāi Hēwandam hiek jawaag ham haar mawi año t'ārjupjō hag p'öbör hee Cristo hiek jaau sīerr haawai chará hichdēu t'um ham k'ap'ā sīejim haajem (Hch. 19).

Chijā k'ān hat'eeta p'ājī. Mag jaar provincia de Asia hee Efeso p'öborta chi pömaam hajim haajem. Mag p'öbör pömaam haawai hōor pōm sī mercancia haunaa pér nāmuapaita naajeejim hanaabá. Hich hag p'öbör heeta ham hēwandam Diana hanāmág jēuem dijā sīejim haajem (Hch. 19:27).

Māg cartaan Pabloou Efesopien t'um chi hāk'a durrum k'ān hat'eeta p'ājim haajem, nacha hamachdēu hūrwia deeum iglesiaag deebapääiwai t'umaam k'ānag hūrmamk'īir. Mag Efesoom iglesia heen judionaan k'abam k'ānta hārcha naajim haajem.

K'an jawaag hajī. Pabloou hārcha māg carta p'āju k'īirju wai sīerran, jāga Cristoojudion-

aan hamach meeun k'abam k' $\lambda\lambda$ n d $\ddot{\lambda}$ ijā hōor hābpaimjōo hap $\ddot{\lambda}$ jī ha jawaag hajim (2:13-16). Hajapcharan maach m λ g Cristo hiekta h $\ddot{\lambda}$ k'awi hi d $\ddot{\lambda}$ nk'a n λ m k' $\lambda\lambda$ n, deeum meu hawiajā, t'um meu hābpaimjōnaa dō hābam heem k' $\lambda\lambda$ njōta n λ m ha jaaupäaig hajim; hajapcharan mag hābpaimk'a n λ muata Cristo iglesiak'a n λ m jawaag. Jāga mag n λ ha jawaag Pabloou m λ gta jaaujim:

- (1) Maach t'um chi h $\ddot{\lambda}$ k'a n λ m k' $\lambda\lambda$ nta Cristo mork'a n λ m hanaabá; maagwai hich jūrr maach Pörk'a sim haajem (Cap. 4:15-16).
- (2) Maachin di hābpaim hēu hawaag pa k'apaana t' λ rrp t' λ n λ mjōta n λ m han λ m; mama λ mag dipá pōm t' λ n λ m hee hāb sim chi hajapcharam; ma, hich Cristo haajem, chi dihād jārram (Caps. 2:20-22, 4:4).
- (3) Mag Cristo mork'a n λ m haiguin, h λ lī hich jaai happai hoo s $\ddot{\lambda}$ erramjōta n λ m haajem (Cap 5:22-32).

Salud

¹ M $\lambda\lambda$ n Pabloou, Hēwandamau k' $\ddot{\lambda}$ si s $\ddot{\lambda}$ errjō Jesucristooucha hich hi jaaumk' $\ddot{\lambda}$ r j λ r hautarr. Muata pārag m λ g hēsap p' $\ddot{\lambda}$ deep λ i chir λ m, Efeso p' $\ddot{\lambda}$ bōr hee Hēwandam d $\ddot{\lambda}$ nk'anaa Jesucristo hiek h $\ddot{\lambda}$ k'a n λ m k' $\lambda\lambda$ nag. ² Pāar kōit maach Haai Hēwandamag jēeu chirajem hichdēuta maach Pör Jesucristo dāimua hāu dārrcha pāar heeg hoowi pāar k' $\ddot{\lambda}$ inaa p' $\ddot{\lambda}$ wi wai naamk' $\ddot{\lambda}$ r.

Cristo d $\ddot{\lambda}$ nk'a n λ m k' $\lambda\lambda$ n d $\ddot{\lambda}$ i Hēwandamau hajap'a haajem

³ Muan maach Pör Jesucristo Haaita t' $\ddot{\lambda}$ hiek'aaejem; hajapcharan Hēwandamma; hirigpaita

hää hajim ha chiraajem, chadcha maach däi hajap'a hamk'ir Cristo p̄litarr paar. Mag maach Cristo dën'k'a naawaita Hēwandamaau hāgt'armpeen däi haajemjö maach däi m̄lig heegarwejä hich Hak'aar gaaimua hajap'ata haajem. ⁴ Pari mag maach däi hajap'a sim chan sii heeupemjö k'irju hauwi k'aba, warr mag jēb hompaaju nawe Jesucristo gaaimua hich Hēwandamau ya maach hich dën'k'a hauju k'irju wai s̄ierr haawaita maagjem, hich dau na tag kulpjä chuk'u sii hich hat'eeepaita hichdëu k'ōsimjö wēn̄rramk'ir. Mag warrgarwe hich garmua maach k'ōsi harr haawaita ⁵ Jesucristo gaaimua ya maach hich chaaink'a haujujä k'ap'Λ s̄ejim, hichdëu maach däi ham k'ōsi k'irju wai s̄ierrjö. ⁶ Mag gaaimuata chadcha hich mag Hēwandam hajaug p'ënaa hi t'ö hiek'aajem, mag hich hajaug s̄ierram gaaimua hichdëu hich Hiewaa daupii haajemta hää maach hat'ee p̄litarr haawai. ⁷ Maach pekau gaaimua Hēwandam däi hiekk'or pöm narrta, sii k'ajap'am dëbpaar p'ag n̄mjö Jesucristoouta maach daupigau hich bagau maach p'ag hat'aawai, hää Hēwandamau maach k'aibagjä chugpaawi warre magam k'ir hok'oopäijim. ⁸ Pari magpajä k'aba, chadcha hichdëu maach k'ōsi chiram k'ap hamk'ir, maachig hich k'irjugjä deewi hää magamjä k'ap'Λ wēn̄rram. ⁹ Hajapcharan hīchab warr hichdëupai hich t'āar hee nem waumaju k'ap'Λ haajerrta maachig k'ap'Λ hapijim. ¹⁰ Mag hich t'āar heepai nem wauju k'irju wai s̄ierran, mag hatag chadcha hichdëu magju hed paawaita hichdëu k'irju simjöo haju. Mag hedta hich Hēwandamau hōor t'um hedjä hee nem t'Λn̄ampa

Cristoog t'as̄iepäiju, ham däi jūrr hichdëuta k'ap hamk'ir.

11 Magta hagt'a maach t'aababa n̄we Hēwandamau ya maach hich dënk'a wai s̄iejim, Cristo däi k'apeerk'a n̄isiewai mag nawe hichdëu deedu jaau s̄ierrjā hichdëu mag k'firju wai s̄ierrjö chadcha j̄amk'ir; Hēwandamaun chadcha hichdëu hoowai hajap'a haju hayaam nemta wau s̄ierram.

12 Magta maach chi nacha Cristo hiek häk'atarr k'lanjā hich dënk'a haujim, mag hichdëu maar hich dënk'a hautarr gaaimua p̄aar maarjö hi hiek häk'a n̄am k'lanaujā hich Hēwandam hajaug k'it̄amta t'ö hiek'amk'ir. **13** Maguata p̄araujā hīchab chadcha Hēwandam hiek chaar m̄g maach peerdajem hiek jaau n̄am hūrwi h̄ü Cristo hiek häk'abaawai, Hēwandamau hag nawe hichdëu deedu jaautarrjö p̄ragjā hīchab hich Hak'aar deejim. Mag hich Hak'aar deetarran, p̄arjā chadcha hich dënk'a wai sim k'ap hamk'ir hajim.

14 M̄agwaiwejā ya Cristo gaaimua Hēwandamau maach hich dënk'a wai s̄iewai m̄g hatag ya hichdëu maach hauju hed paawaijā warre hich haarcha maach p̄ë hauwi hich däichata wai s̄isiju. Mag chadcha hichdëu maach hich haar p̄ë hauju k'ap hamk'irta hich Hak'aarjā mag maachig deejim. Mag hich garmua maach däi magju ha simn̄ m̄agwaiwe hich hajaug t'ö hiek'amk'irau.

Chi häk'a n̄am k'lan kōit Pabloou Hēwandamag k'irjug j̄eeujerr

15 Maguata, chadcha p̄arau p̄achdëu maach Pör Jesúus hiek häk'atarrta hagt'a hogdaba t'äraucha häk'anaa t'um Hēwandam hōork'a t'änäm k'lanjā

daupii haajem k'ap'Λ chiraawai, ¹⁶ Hēwandamag jēeuwaijā pāar jāg nΛm paar hirig hāu hajim hab k'aba hāu hajim ha chiraajem. ¹⁷ Hāu pārau bΛchk'un Hēwandam k'ap'Λ naab mamΛ, warag hārΛchata hi k'ap'Λnaa jāgata Cristo gaaimua pāar hat'ee nem hajap'am pōm waujē ha k'ap hapim k'ōsi chirΛm. Maguata muan maach Pör Jesucristo Hayagta jēeu chiraajem, hajapcharan hich Jöoi hāgt'ar chiraajemΛgma, pārag hich k'īrjug debarmua magΛm k'ap hamk'īir. ¹⁸ Mua jēeujem hīchab Hēwandamag, hichdēuta warag pāar k'īrjug haart'Λgbaplīmjö hamk'īir; magbaawai mag ya hich haarcha p'ē hat'aawai hich dāicha honee wēnΛrraju jaau simjā hajapcha k'ap'Λnaa, mag hich hōork'a t'ΛnΛm k'ΛnΛn chadcha peerdΛwi naawai mΛigwejā honee naaju haai nΛm ha k'ap'Λ hamk'īir. ¹⁹ Mag nΛm dāi hīchab k'ap hapim k'ōsi chirΛm, jāga mag Hēwandam t'umaam k'ΛnΛn k'āaijā hichta jua t'eeg sīerrΛmta maach chi hāk'a nΛm k'ΛnΛn dāi sīejē. ²⁰ Hich mag jua t'eegau k'abajieb Hēwandamau deeu Cristo p'iri hauwi hāgt'ar hich juachaar garcha t'umaam k'ΛnΛn Pörk'amk'īir juppitarr. ²¹ Mag hich juachaar gar juppinaa hichjö jua t'eeg hapibaawai, hichta reinaan t'ΛnΛm k'āaijā hārpainaa nem t'umaa mΛg jēb gaai wa hedjā hee k'āaijā mepeenjöm t'ΛnΛm k'āaijā hichta hārpai hapijim, mΛg hatag pawiajā hich mag sīerramk'īir. ²² Magta Hēwandamau nem t'ΛnΛm t'umaa sī hich Hiewaa Cristoogta t'Λsīepāijim. Magnaa hichta maach chi hāk'a nΛm k'ΛnΛn Pörk'apinaa ²³ maachigta hich Hiewaa jūrr, mΛg jēb gaai hichdēu k'ōsimjö nem wauju haya

hapijim. Cristoon hich happai simta durrpierr s̄ierraawai hābmuajā jamta hi s̄iejē haju k'abam. Mag simta maach chi hök'a n̄am k'lan dāin hichta chi Pörk'a sim.

2

*Hēwandam hōor dāi hajaug k'itaawaita maachin
hāu peerdājēm*

¹ Warran pāran pāachdēu nem k'aigba waaujerr gaaimua pōd Hēwandam haar hōbérju k'aba naajim, sīi pāach pekau heepaita narr haawai.

² Pāraun sīi Hēwandam k'augbam k'lanau nem waaujemta waaujeejim, har m̄lig heegarpain hichta hārpai s̄ierram k'ōchagpierr, hajapcharan dösāt hipierrma, hichdēuta hōragjā warag Hēwandamau nem k'ōchk'abamta waupim k'ōsi haajem hipierr. ³ Maarjā warran t'um hich magta naajim, sīi dichdēu nem waum k'ōchagpierr; nem magju habarmān parhoobam k'ūrjug dich k'ūrjug hee bēe n̄amta hagpierr waaujeejim, warr t'aabaawaijā hich mag pekau heeta t'aabatarr k'lan haawai. Chadcha maach mag wēnrrarr gaaimua maran sīi parhooba tagam k'lanjō Hēwandam jua machag hāwatju haai naajim.

⁴ Mamā hāu Hēwandamau hōor t'umaam k'lan dau haug k'aug paraanaa hich garmua hōor k'ōsi k'itaawai, ⁵ mag maach k'aibag gaaimua haubaju hayaa narrta hich jäg hichdēu deeu Cristo p'iriū hautarrjō maachjā hich haar hauwi hich mag Cristo dāi hāba wēnrraju k'lan k'apijim. Mag Hēwandam hōor dāi hajaug k'itam gaaimuata maachin hāu peerdāwi n̄am. ⁶ Ya mag Cristo dāi hāba hich mag wēnrraju k'lan k'a naawai

chadcha meewi narrta deeu p'iriu hautarrjö nám däi ya h̄gt'ar hich däicha hohoodö námjöta nám. ⁷ Mag H̄ewandamau maachigta nacha Cristo hiek h̄k'apiwi hich dënk'a hautarran, h̄is hewag pawiajā jāga chadcha hichdēu maach k'ōsi sī ha k'ap hapinaa, mag Cristo dënk'a nám gaaimuata chadcha hichjā maach däi hajaug k'itám k'ap hapiieg hajim. ⁸ Pāran mag H̄ewandam hajaug k'itám gaaimuata häu Cristo hiek h̄k'awi peerd̄wi nám; pari mag nám chan sīi pāach k'irauta peerd̄ju hēk'atarr gaaimua k'aba, hich H̄ewandamau hich garmuata pāar peerd̄ haum k'ōsi harr haawaita häu pāar peerd̄ haujim. ⁹ H̄ewandamau maach peerd̄ hau nám chan dichdēu nem wau nám gaaimua k'abam, magba hak'iin magám gaaimuata peerd̄jim ha hiek'aju. ¹⁰ Mam̄ warrgarwe H̄ewandamau k'irju wai s̄ierrjö hich hat'ee mag nem hajap'a wau wēn̄rramk'irta Cristo gaaimua maach peerd̄ hautarr haawai, maadéun chadcha nem hajap'amta wauju haai nám; pari majā dich peerd̄ haumk'ir k'aba, sīi H̄ewandamau mag k'ōsi s̄iewaita mag wauju haai nám.

*Cristo gaaimuata maachin häu H̄ewandam däi
dau pari wēn̄rram*

¹¹ Keena, judionaan k'abam k'ān, k'ir heyaa habat. Warr pārau Cristo k'augju naweran, maar meeunau maachta mehēu t'ān nám hawi pāar judionaan k'abam k'ānan sīi saak hoomjöta haajeejim, maachjö mag dauchach chuk'u nám hawi. Pari mag námnan maachjā H̄ewandam dak'ir pāarjö t'āar h̄k'ārag sīi maach hinaamjö námnta maagjeejim. Mam̄ h̄isin, magám gaaimuapai

Hēwandamau maach hauba haajem k'ap'Λ naawai, jāg sīi Hēwandam dāi hajap'a haag hawi jāg maach mor dauchach nām chan bālrjā maadēu higbata sim. ¹² Chadcha warr chan pārau Cristo k'augba naajim. Maar judionaan heeta Hēwandamau mag maach peerdlajem pāiju jaautarr haawai mag Cristo gaaimuata hich haar maach hauju hayaā nāmjā maraun k'ap'Λ naajim. Pari mag nām hee pārau chan bālrjā magΛm k'augba, ni maar jōoin dāi Hēwandamau hiek deetarrjā k'augba, pāran sīi deeum meu haawai mag Hēwandamjā k'augba, ni hichdēu pāach peerdΛ hauujā k'augba sīi hok'oota wēnrrajim. ¹³ Pari ya hīs chan magba Cristoou maach t'umaam k'Λn kōit hich bag hārpitarr gaaimua pāarjā hich dēnk'a wai sīewai mag pāar hok'oo narrta ya hīsin chad maach t'um hābata Hēwandamau hich dēnk'a wai sīejem. ¹⁴ Maguata hīsin Cristoouta maach k'ōinaa p'ē wai sīejem, chadcha maar meeun pāar meeun dāi k'īet nāmta hīsin hichdēuta maach t'um k'od hābamjö habapāim, sīi maach jārr serrkau t'uur simjö sīerrta k'Λt sīewerbplimjö habaawai. ¹⁵ Mag Cristoou hādlraa hich t'ōopibarmuata mag Moiseeu ley pāatarr gaai nem k'īir pogk'e hālrk'api simjā warre serbiiba hapāijim. Magta warr chan mag chik'amnagjā hooba hagdaujö dich cuenta nārrjēe harrta, hōor hābpaimΛg paapāiwi warre chi hiiunk'apāijim. Magbarm haig hīchab ya tag warramjö k'aba, maach heepaijā k'ōinaa nāisijim. ¹⁶ Mag pakuls gaai hich t'ōopibarmuata hīchab mag maach k'īir hau wēnrrāmjö narrjā Cristoou warre hajaug paapāiwi Hēwandam dāijā k'ōinaa hapinaa hōor hābpaimjö hapijim.

¹⁷ Mag Cristo bëetarran mag maach k'õinaa wënñrraju t'umaam k'ññag jawaanta bëejim: Har pääar Hëwandam k'augbagau hi warp narr k'ññag jawaan, maimua maar meeun pääar k'ääi bñlr hi k'ap'ñpai narr k'ññagpa jawaanta bëejim. ¹⁸ Mag maach t'um hi hiek hñk'a nñm k'ññnaun, hich hñbam Hëwandam Hak'aarpaita wai naawai, Cristo gaaimuata hñu hñsin judionaan wa judionaan k'aba hawiajä Hëwandam chi Haai däi k'apeerk'a wënñrram. ¹⁹ Mag hi däi k'apeerk'a naawai pääar chan ya sñi chik'am durr gaai jooba nñmjö k'aba, hñsin ya sñi dich meeun hap'a hñbam dö hee jooba nñmjöta nñm. Maguata mag maach Hëwandam hñork'a t'ññam k'ññnan t'um hagdaujöpai nñm nem t'umaam hat'ee, ya hi chaalink'a nñm gaaimua hñba k'odk'a t'ñnaawai. ²⁰ Päran hñchab sñi Hëwandamau hich hat'ee di hñwaag dipá jär wai simjöta nñm. Hich Jesuucha hich hi jaaumkñir jär hautarr k'ññn däi chi dipák'a nñm. Maagwai pääar jürr chi dipák'a naawai mak'ññn hñrta chi hñu simua bñrk'a harrum. Maagwai hag heegar chi big pömaam chi dihñdk'a sim hich Jesucristoou. ²¹ Hajapcharan jäg di hñu nñm haig pa jñk'apäräigmampierr warag hñgt'aag bñau hñhaug maajemjöta nñm maachjä. Hñrau warag Cristo hiek hñk'amampierr hichdëuta hichdëu k'ap maach gaaimua mag di hñu harrumjö simjä warag nem pöm bñau harrum, hich sñejem dik'a hñwaag. ²² Mag pääar judionaan k'abam k'ññnjä Cristo dñnk'a naawai maach t'umaam k'ññnta hñba Hëwandam Hak'aar sñejem dik'a nñm.

3

*Judionaan k'abam k'ɻnagta Hēwandamau hich
hiek jaaupitarr*

¹ Keena, mag pāar judionaan k'abam k'ɻnprā Hēwandam chaain k'aju haai nām ha jaau chitām gaaimuata mān māg preso chirām. Pari mua k'ap'ɻ chirām, māg mā preso chirām gaaimua Cristoou jūrr pāar dāita hajap'a haju. ² Ya pārau k'ap'ɻ haju haai nām, Hēwandam hōor dāi hajaug k'itām gaaimua pāarjā dau haug k'augwi mārāgta pāar hee hich hiek jaaupitarr haawai chadcha hag gaaita chitām. ³ Har warr māg hēsap p'ābaadēwe pārag māchdēu bāchk'un jaau chirarrjō, hich Hēwandamau hich t'āar heepai k'ap'ɻ sīerrjā hichdēuchata mārāg jaautarr haawai mua k'ap'ɻ chirām, chadcha pāar judionaan k'abam k'ɻnjjā hirua hich dēnk'a hauju haai sim. ⁴ Pārau hag gaaai t'ārmamua k'ap haju, chadcha mārāgjā mag hichdēupai nem k'ap'ɻ sīerr jaaujim, jāga mag judionaan k'abam k'ɻn hat'eepa Cristo pāijī. ⁵ Warrgar chan māg hiek chan hīsimjō dawaa jauba haajeejim; maaggerr hīs hewag pawiata Hēwandamau Cristo hi jaumk'īir hichdēucha maar chi apostolnaan jār hautarr k'ɻnag hich Hak'arag jaaupibaawai chadcha jaauwiata hāu k'ap'ɻ nām. ⁶ Mag hich hiek k'augpimap'amjō wai sīerr hiek'an māg hajim: Maach meeun k'abam k'ɻnjjā māg maach peerdlajem hiek hāk'a nām gaaimuata maach judionaan dāi hāba Hēwandamau peerdl hauwi, hich Jesucristoou jaautarrjō hāgt'arjā hōbērpiju. Mag hābam hiek hāk'a nām gaaimua maach t'umaam k'ɻnnauta Cristo kōit hichdēu

k'ōsimjö wau naawai hi gaaimua Hēwandamau nem hajap'a haju ha simjā chadcha hich magta haju pāar dāijā.

⁷ Chadcha māch k'īraupai chan māg Cristoou maach peerdā haaujem jaau nām p'idag hauju k'aba chirajim. Mag chirarrta Hēwandam nem t'umaam hat'ee hichta hārpai sīerrāmuata mārlāg hich hiek jaaupibaawai hāu hag gaai chitām.

⁸ Hajapcharan mān t'um māg Hēwandam hiek hāk'a nām gaaimua hi dēnk'a t'ānām heejā māchta serbiibacha chirām. Mag chirab mamā hich Hēwandamauta pāar maar meeun k'abam k'ān heejā māg maach peerdāajem hiek jaaupitarr haawai mag Cristo gaaimua maach dāi nem hajap'a haajem pōoma maadēu chi jaaujujā k'augba haajemjā hāu jaau chitām. ⁹ Hich

Jöyau warrgarwe nem t'um hompaabarwe nem wauju hichdēu k'ap'ā sīerrjā mārlāgtā jaaujim, jūrr t'umaam k'ān nag jaaumk'īir. ¹⁰ Pari mag mārlāg jaautarran, mag maach t'umaam k'ānta Cristo dēnk'a nām gaaimua chi juu t'ierrnaan t'um hedjā heem k'ān nau hāgt'arm magwe mag Hēwandam k'īrjug k'aug sim k'ak'apdō hamk'īir hajim. Chadcha hichdēu nem wau nāmpier nem waau k'aauga sīerrām. ¹¹ Pari mag maach t'um judionaan k'abam k'ān pa hich dēnk'a p'ē hauju k'īrju wai sīerr chan nem hīsim k'aba, ni hōor k'īrjugjōjā k'aba, hich Hēwandamau warrgurwe mag k'īrju wai sīerr haawaita chadcha mag maach

Pōr Jesucristo pāibarm gaaimua maach t'um hāba hich dēnk'a wai sim. ¹² Maguata ya hīsin mag Cristo hiek hāk'a naawai, hi gaaimuata chadcha Hēwandam bā hignaa hich jāg chaain hamach

dënnaan däi haajemjö hirig jëeuwimä jëeujem, mag jëeubaawai maach hiek hürju k'ap'Λ naawai.

13 Maguata muan pāragan mag chiräm keena: Hich Cristoou pāar judionaan k'abam k'ΛΛnag hich hiek jaaumk'īirta mΛ jär hautarr haawai hag hiek gaaimua mΛg mΛ dau hap'Λ cárcel deg chiräm hanäm hūurwaijā hoob hök'īirjuu hamiet. Magju k'ääi pāach gaaimua mΛg mΛ dau haug wau chirämän mΛchdëu pāar k'ōsinaa Hēwandamaujā pāar k'ōsi haawaita mΛg chiräm ha k'īirjunaa warag honeeta habat.

Chi hök'a näm k'ΛΛn kōit Pabloou jëeutarr

14 Mag pāar maar meeun k'abam k'ΛΛnpa t'umaa maach Haai Hēwandamau hich chaalink'a wai siewaita muan p'ōbk'anaa hirigta häu hajim haajem, **15** hajapcharan har hichdëuta t'umaam k'ΛΛn hlägt'ar t'Λnäm magwe hompaatarr haawai hirigta Haai hichëju haai nämägma. **16** Mua pāar kōit hirigta jëeu chiraajem, hichdëuta pāar däi hajap'a haag hichdëu ham haig haju haai siewai. Maguata muan hirig hich Hak'aar gaaimuata pāar hak'aardamjä warag hich gaaita hubΛ hapim k'ōsinaa, **17** pāachdëu hök'a näm gaaimua Cristojä pāar t'ääar heeta slepim k'ōsi chiraajem; hirigta pāar kōit jëeu chiraajem, mag Cristo gaaita hubΛ naawai hagdaujö dich k'apeen k'a k'ōsi hajujä k'ap'Λnaa, **18** tagam k'ΛΛn hagjö hök'a durrum k'ΛΛn dënjö jäga hich Cristoou k'ūchpaim hat'ee k'aba hich mag daupii wai narragaatä t'umaam k'ΛΛn k'ōchk'aajë ha k'ap hamk'īir; maimua jäga hōor dau hap'Λ maadëu nem higba k'itawiajä t'et'em k'ΛΛnjö k'ōsi haajë ha k'ap hamk'īir. **19** Mua

k'ap'Λ chirΛm, chadcha mag hirua maach k'ōsi sim chan pōd maadēu t'umaa k'augbam. Pari hichiita pāar kōit jēeu chirΛm, Cristoou maach t'umaam k'ΛΛn k'ōsi haajem ha k'ap hamk"ir, maagwai hīchab Hēwandamta pāach gaai p'ēs wai naawai hichdēu pāach dāi hajap'a ham hig simjō haju hayaa hamk"ir.

²⁰ Hēwandam jua t'eeg sīerraawai chadcha mag maach hee sim haiguin hich hag jua t'eegaupai dichdēu jēeu nΛm hatcha wa dichdēu k"irju nΛm hatcha k'āijā hajap'a haajem maach dāi. ²¹ Magua maach chi hāk'a nΛm k'ΛΛn t'umaam k'ΛΛnau Jesucristo gaaimua hāba hiita mΛg hatag pawiajā hich mag t'ö hiek'a wēnΛrraju haai nΛm.

4

Hēwandam Hak'aar gaaimua Cristo mork'a nΛm

¹ Keena, maach Pör Jesús hi jaau chitΛm gaaimua preso chirΛmuata muan pārag jaau jöchk'érΛm: chadcha Hēwandamau t'ärk'a hauwi hi dēnk'a nΛm k'ΛΛnjöta hagpierraa nΛrrjēe habat ha chirΛm. ² Pāachta warm k'ΛΛn k'āajā chi serbiibacharamjönaa k"ir t'ūu habat; chik'amnau dich dāi parhooba haawaijā sīi k"iu hāwatpāinaa jūrr hagdaujö dich k'apeen k'a k'ōsita habat. ³ Hēwandam Hak'aragta hidēu pāach k"irjug hāba hapiju hēk'abat, hich mag k'ōinaa wēnΛrrΛmua. ⁴ Maach chi Cristo dēnk'a nΛm k'ΛΛnan k'apan t'Λnaab mama, hōor hābpaimk'a nΛm Cristo gaaimua, maagwai chi Hēwandam Hak'aarjā hābpaita sim maach hee siejem. Hich hagjöta hīchab Hēwandam haar hi dāi hāba naaimaju k"irjugjā

hābpaita wai nám, mag hich haar hawaagta warrjā maach t'ärk'a hautarr haawai. ⁵ Maach Pör Jesucristojā hābpaita wai nám; t'umaam k'lanau hagdaujö hāba maach peerdlajem hiekpaita t'araucha hāk'awi hābam t'är gaaipai pör choowi nám. ⁶ Hēwandaman hābpai hichta t'umaam k'lan Haaik'a sim, hichta t'umaam k'lan k'āaijā hārpai sīerram; hiin maach t'um chi hāk'a nám k'lan gaaimuata nem waunaa hichpaita maach t'umaam k'lan t'āar hee sīejem.

⁷ Mag maach t'um hōor hābamjö naab mama, Cristoou hich garmuata hāu maachig hich juu t'eeg hichdēu deem haig maachpierr deematarr maadēu wai nānidam, hichdēu deemarrpierr, hagua dich k'apeen dāijā hichdēu k'ōsimjö haag. ⁸ Mag maachpierr Cristoou hich juapá deemaju higwiata David k'ararrau hichdēu Hēwandam hiek p'ā pāarr gaai jaauwai,

“Hich hiiu p'iidlābarmua mepeer pödp̄iwi, hi juu hee narr k'lanjā hōbeer hauwia, hāgt'ar sīimaju” hajim;
“mammuata māig heegar hich hōork'a nám k'lanag hich juu t'eeg hamachpierr jīgmaju” ha p'ājim. *(Sal. 68:18)*

⁹ ¿Pari jāgwi mag hí hāgt'ar maju hajim? Magtarran warjā hāgt'armuata bēewi maach māig heegarm k'lan k'āaijā hap'lancha meewi deeu hāgt'ar hich sīerr haar maju harr haawai hajim.

¹⁰ Mag hichta hāgt'armuacha bēewi jēb heegarcha hud'turwi deeu hich sīerr haar matarran, mam sīeb mama, māig heegar durrpierr simta maach wēnlārampierr maach dāijā sim. Magua hābmuajā pōd hi jamta sī haju k'aba sim. ¹¹ Mag hich

Cristoouta hich jua t'eeg chi hëk'a nám k'ɻnag jigmaju hatarr haawai chadcha hichdëuta hääur k'ɻn hich hiek durrpierr haaidə jaaujem k'ɻn k'apijim, apostolnaan; hääur k'ɻn sii hichdëu hiek jaauamta jūrr warm k'ɻnag chi jaaujem k'ɻn k'apijim, profetanaan; hääur k'ɻn sii maach peerdajem hiek jaauamua hiita hõrag hamach t'āar hee haipi jaaujem k'ɻn k'apijim, evangelistanaan; maagwai hääur k'ɻn ya hich hiek hëk'a durrum k'ɻn pekau hee burrm hugua ham t'āajem k'ɻn pastornaan k'apinaa, hich hiek jaau k'aug hamk'iir maestronaan k'apijim. ¹² Magta ya hich hõork'a t'ānám k'ɻnag mag hamau nem waujujā hich Cristoouta nem k'aauga hapijim, mag dichdëu k'ap'agpierr dich k'apeen däi nem wau námua chi hëk'a durrum k'ɻn t'um hagdaujö hi hiek gaaita warag t'ierrpagk'amamk'iir. ¹³ Mag ya maach hi dën'k'a naawai hiruan maachigjā hich k'firjugta paarpapim k'ōsi sim, hich hat'ee nem waauwaijā hichdëu k'ōsi simjöta waau k'ap'ā hamk'iir. Pari mag hi k'firjug paarpaagan, hichiita maach t'umaam k'ɻnta hagdaujö hö hääba maachdëu hëk'a nám gaaita wajapcha hubnnaa hich Hēwandam Hiewaa Cristota maach k'apeerk'a hauju haai nám. Magbaawain chadau chadcha maach hi däi hubn nám haju haai nám. ¹⁴ Mag k'ai magan ya tag chaain hamachig sii bñlr mag habaawai parhoobam k'ɻn hiek hëk'ak'arrsö hamach k'ügurpiejem k'ɻnjö k'aba, chik'am k'ügur haum k'ōchgau k'firjug k'aug sñerrjëem k'ɻn bëewi Hēwandam hiek chaar k'abam maachig jaauchëwiajā hñdñr maadëu dich k'ügurpibaju.

¹⁵ Mag h_Λd_Λraa parhoobam k'_{ΛΛ}nag dich k'ūgurpiju k'_{ää}i, warag Cristo hiek chaar maachd_ēu k'augtarr gaaita hub_Λ naaju haai n_Λm. Pari magaag hat'eyan dich k'apeen k'a k'_ōsinaa ham d_äi chadam hiekpaita hig w_ēn_Λrr_Λm d_äi Cristota maach Pör haawai hi k'_īirjugta haumamua warag dau t'et'e paauk'amaju haai n_Λm. ¹⁶ Mag Cristota maach Pör haawai j_ürr maach hi hiek h_äk'a n_Λm k'_{ΛΛ}nta hi mor heegamjö n_Λm. Pārau k'ap'_Λ n_Λm, maach mor gaai nem k'_īir h_äbpai k'aba t'_Λn_Λm. Hich hagjöta naabahab h_īchab maach chi h_äk'a n_Λm k'_{ΛΛ}n heejä. Maach t'um h_äba k'aba t'_Λnaabahab Cristo hat'ee nem wawaag. Mam_Λ mag t'_Λn_Λmuu maach t'umaam k'_{ΛΛ}nta hi mork'a naawai j_ürr hiwiir h_äbmua nem waauwaijä hagdaujö k'_ōsi juag hoo n_Λmjö haajem. Mag Cristoouta maach t'um hich mork'a wai s_īewai hichd_ēuta maach k'_īirjugjä b_āaupimaajem; mag n_Λm d_äi h_īchab t'um hagdaujö dich k'apeen k'a k'_ōsinaa t'ierrpagk'amaajem.

Hid_ēu Hēwandamagta pāach k'_īirjug hajaug paapi-bat

¹⁷ Magau keena, maach t'um h_äba maach Pör Cristo hiekta h_äk'a naawai, mua pārag jaaum hig chir_Λmln m_āgau: Ya hoob tag s_īi Hēwandam k'augbam k'_{ΛΛ}njö hamiet. Pārau k'ap'_Λ n_Λm j_äg_Λm k'_{ΛΛ}n k'_īirjug chan s_īi maad_ēujä nem higba, ¹⁸ s_īi warag pōd hajap'am nem k'_īirjubam gaaimua k'_īirjugpata jōpa s_īsid_Λmjö s_īsid_Λm. Hamach t'āar t'eeg s_īsid_Λm gaaimua Hēwandam warp naawai hamau b_āl_Λrjä k'augba n_Λm, j_äga Hēwandamau maach honee hich dēnk'a wai s_īeje. ¹⁹ Mag Hēwandam hiek h_äk'aag hamach t'āar t'eeg n_Λm

gaaimuata warag nem k'aigbam hamachdëu waau k'aug t'ʌnʌm gaaipaita t'ʌnʌisip'ʌm. Mag hamau nem wau nʌm hoowain t'um maach hinaamjö s̄isidʌmta wauba plak'imjā haba, warag magʌmta wauju k'īrju nʌm d̄i hāba k'apes hajuuta k'īrju s̄isidʌm. ²⁰ Mamʌ warr pārau Cristo k'aaugwaijā magʌm nemta k'augaag k'aba harr haawai pāar chan hamjö magta wēnʌrraju k'aba nʌm. ²¹ Hi hiek jaau nʌm hūurwaijā hi higwia chadcharam nem jaau nʌmta k'augtarr haawai, ²² jāg warrgar pāach nem parhoob wau wēnʌrraajerr k'īrjug warre hisegbap̄it. Jāgʌm k'īrjugan nem k'aigbam wau nʌm gaaimua s̄i k'ajūa memerk'öm̄jöta sim; mag s̄lewai s̄i hāba nem k'aigbam waum k'ōchgauta dik'a t'ʌnaabahab. ²³ Pāach k'īrjug hidëu Hēwandamagta hajaug paapibat, nem hajap'amtä waum k'ōsi haag. ²⁴ Magnaa mag nem hajap'a wauju k'īrjugta chihōojö hogdʌba habat. Magʌm k'īrjugta Hēwandamau haupi sim, hich dēnjö k'īrjumk'īr. Magua mag k'īrjugta haunaa hich Hēwandamau k'ōsimjö hi hat'eepai wēnʌrrʌmuata pāach hāuu hoopibat, chadcha chadam hiekta hāk'a nʌm k'ʌnʌnjö.

²⁵ Mag naawai hoob tag dich k'apeenag s̄euk'amiet; s̄euk'aju k'āai hiek'aawaijā chadchata dich k'apeenag nem jaaujeet. Maachin m̄ag nʌm haiguin t'um hagdaujö Cristo mork'a t'ʌnaawai maachin t'um k'od hābam k'ʌnk'a t'ʌnʌm. ²⁶ Mag naawai k'īr machgau hoob pekau waumiet, mag meeuk'aawaijā hoob k'īr t'ūa chāuu hamiet, ²⁷ heeu magʌm gaaimua dösätta warag pāach d̄i hārpaduk'am. ²⁸ Warr nem jīg'ajerr k'ai,

hich mag nərraju k'āai, pəch juadamaucha p'idk'abá; maagwai pəchdēujā pəch nemdam hig sim paraanaa hagjö hig durrumta pari chuk'um k'ʌnagjā deeju hayaa haju.

²⁹ Hoob bʌlrjā hiparii wa hihachk'a k'āijā hiek'amiet; magju k'āai hiek hajap'ampaita hiek'abat. Hōrau pāach hiyʌl nəm hūurwai hamach j̄gaagaa haawai warag hamachdēu hʌk'a nəm hiek gaaita hubʌnaa honee hapiju hayaam hiekta hiek'abat. ³⁰ Nem k'aigba wau nəm gaaimua chan hoob Hēwandam Hak'aar hök'īirjuu hapimiet. Hich jāg Hak'aarta Hēwandamau pārag deebajieb, hich hiek hæk'aawai chadcha hich dēnk'a nəm ha k'ap hamk'īir. Mag hi Hak'aar wai naawaita mʌg hatag mʌig heegar wēnʌrrawi hich haarcha p'ē hat'am hedjā chadcha hich dēnk'am hiek hich dēnk'a wai sīsiju. ³¹ Keena, warre pāach gaaimua barbap̄it jāg pāach k'apeenau pāach d̄ai bʌlr habarm gaaimuajā k'īir hok'oo chluu haadēp haajem k'īirjug, pāach k'īir machag, pāach k'ōrg, hiek k'ēgk'a hiek'a nəm, chik'am k'īir hiek'a nəm maimua mag tag nem k'aigbam nem t'umaa pāach gaai t'ʌnəm warre hisegbap̄it. ³² Hö hajap'ata haajeet'ʌl pāach k'apeen d̄ai, hagdaujö chik'am dau haug k'aug paraa. Hiwiir hābam garmua k'āijā k'aigba haawai, magʌm hiekjā tag higba, sīi k'īir hok'oop̄r̄i habat, hich jāg Hēwandamaujā Cristo gaaimua maach k'aibag chugpaap̄iwiia hich mag k'īir hok'oop̄itarrjö.

5

Hēwandam chaalink'a nəm k'ʌn jāga wēnʌrraju haai nʌ

¹ Hich Hēwandamau hich garmuajā chadcha pāar hich chaain jāsene haajeewai hichdēu pāach dāi haajemjōta habat pāachdēujā pāach k'apeen dāi.

² Hich jāg Cristooou maach k'ōsi simjō pāraujā hag-daujō pāach k'apeen k'a k'ōsi habat. Cristooou mag maach k'ōsi harr haawai maach daupigau pakuls gaaai hādāraa hich meerp'ē t'ōopijim. Hēwandamau hirua magbarm hoowai hāu sīejim.

³ Ya pāar Hēwandam hōork'a nām k'ān chan pōd pāach hōor k'abam dāijā k'apes haju k'aba, tagam nem maach hinaamjā wauba, chik'am nemjā t'umaa dich dēn hapim k'ōsi haju k'aba, ni sīi magām hiek hig hiyāl hajujā k'aba nām.

⁴ Sūi hiparii dau lōkōo wa hihachag k'āijā hiek'aju k'āai, Hēwandamau pāach dāi hāu haajem paar hi hajaugta p'ēbat. Ya pāar Hēwandam dēn haawai, hiek hāk'āraam chan pārau tag hiek'aju k'aba nām.

⁵ Jāgwi mua mag chirā? Mua mag chirāmān māgau: Hamach hōor k'abam dāi k'apes haajem k'ān, Hēwandamau hoowai maach hinaam nem waaujem k'ān, wa chik'am dēnjō paarpaag hawi hamachdēu nem hig nem hēk'abaadēmjā p̄la chāuu haajem k'ānjā pōd Cristo Hēwandam dāi hāba chi Pōrk'a sim haar hōbērbaju haawaita mag chirām. Har jāg nām k'ānaun jāg hamachdēu nem wau nāmāgta hārcha hee t'ānām, Hēwandamagta hee haju k'āai. Hamach mag nām gaaimuata pōd hi haar hōbērbam. ⁶ Jāgām k'ān heem hābmua k'āijā pāach haig bēewi pāachig mā hichaaur jūrr magām gaaimuapai chan Hēwandamau pāar chig habam ha jaauāmān, magan hichta sēuk'a nārrām. Magām k'ānag hādālr pāach k'ūgurpimiet. Hamau k'augba nām, hante magām waum k'ōchgau hich hipierraau

k'aba n_λm k'_λn gaaita Hēwandam k'_īir machag meejuu k'abahab. ⁷ Magua jāg hi hipierraa k'aba hi hichaaur nem wau n_λm k'_λn d_āi chan hoob bā d_āii hamiet.

⁸ Warr pārau Hēwandam hiek k'augba haawain chadcha pāachjā sīi k'_īchag heemjöta wēn_λrraajeejim. Pari hīsin ya pāar maach Pör Cristo d_āita k'apeerk'anaa hi hiekjā k'ap'_λ naawai hararag hee n_λmjöta n_λm. Mag naawai chadcha hi hiek k'ap'_λm k'_λnjöta hagpierraa n_λrrjēe habat'_λ.

⁹ Mag Cristo gaaimua chadcha hararag heeta wēn_λrr_λm_λn, hōor hajaugta haadeejem; mag n_λm d_āi hīchab nem hagcha waunaa hiek'aawaijā chadam hiekta hiek'aajem. ¹⁰ Magua pāach nem waaupierr maach Pör Hēwandamau hoowai hi dawagaa haju hayaam nemta wauju hēk'abat.

¹¹ Cristo k'augbagau sīi k'_īchag heemjö n_λm k'_λnau maadēu nem higbam nem wau n_λm hee hoob d_āi dubmiet; magju k'_āai warag pāach hiparmua hamau nem wau n_λm chadcha k'aigba sim ha k'ap hamk'_īir warag meerba jaaubap_āit.

¹² Jāg_λm k'_λnau meraa nem wau n_λm chan maadēu higjā map'a sim, mag_λm hiigwai warag maach chigaata s̄iewai. ¹³ Pari magba k'aigbam k'_λn daar maadēu nem wau n_λmjā t'um hajap'ata waauwain hōrāu hamachdēu nem k'aigba wau n_λmjā hōtdau bālgta hoo n_λmjö haajem. Mag sim haig chi pekaujā pōd meraa haju k'aba sim, hōtdaúa t'um harar wai s̄iejemjö maach wajap'a n_λm gaaimua hamachdēu nem k'aigba wau n_λmjā merag chuk'u s̄iewai. Mag maadēu hajap'a nem wau n_λm gaaimua hōrāu hamach k'aigba n_λm k'aug hauwi Hēwandamau k'ōsimjö mag hararag

hee w  n  rram k'  chgau hi j  rm  n, chadcha hi d  nk'a n  siejem. ¹⁴ Pari magaagan ham hiek'  oin, "J  g p  ch pekau heepai k'  ai simj   sim dauk'anpab  ; chi k'  echamj   t  n  m k'  nn heemua p'  id  baad; Cristoouta hich d  nk'a haunaa hich d  ita p   wai n  rraju."

¹⁵ Maguata muan p  ragan hagpierraata w  n  rrat   ha chir  m, H  ewandamau k'  simj  . S  i j  g nem jaau n  mj   h  rba w  n  rraju k'  ai k'  irjugdam paraata haajeet  . ¹⁶ H  uta nem hajap'a wauju haai n  m haiguin hagpierr hich H  ewandamau k'  si simjöta habat. P  rau hoo n  m, h  s hewag paawai chan ya warag chi hajaugj   chuk'uta paauk'amam. ¹⁷ Hoob j  g s  i H  ewandam k'  augbam k'  nnj   parhoob dau t  eeg chuk'u nem waumiet. Magju k'  ai k'  ani maach P  r Cristoou waupim k'  si s  i ha k'  irjunaa mag  mta wauju h  k'abat. ¹⁸ Hoob nag d  wia hok'opp'a hamiet. J  g  muau warag maachig nem parhoobata waupinaa maach hok'oopijuuta h  k'aajem. Magju k'  ai H  ewandam Hak'aarta p  ach gaaai p'  esnaa hid  u hirigta p  achd  u nem waujuj   jaaupibat. ¹⁹ P  ach hiy  l   haawaij   maach P  r Cristo hiekta honee hig hiy  l   habat; meuk'aar hau n  muaj   t  rauchata hi t'umeuk'arbat. ²⁰ Maach P  r Jesucristo gaaimuata H  ewandam chi Hayau h  u maach hiek h  urjeeawai nem t'umaam paar hirigta h  u hajim habat.

J  ga haju haai n   dich k'  ai h  rpaim k'  nn d  i maimua dich k'  ai heegpaim k'  nn d  ij   hagj  

²¹ Cristo hiek h  k'a naawai hirua jaau simj   ham k'  chgau j  rr dich k'apeen hagj   h  k'a n  m

k'ʌʌnaujā dichig nem mag haawai, hʌdʌraa ham-agta dich k'ääi h̄rpai hapibat.

22 Hʌlin chi jaainpan, hich jäg maach Pör Hēwandamagta hʌdʌraa pääch k'ääi h̄rpai hapi nʌmjö, pääch jaaina päächig nem mag haawaijā hoob päächta ham k'ääi h̄rpai haju hēk'amiet.

23 Pärau k'ap'ʌ nʌm, mʌg maach chi hæk'a nʌm k'ʌʌnta Cristo mork'a nʌm. Maagwai hichta maach Pör hanaa maach peerdʌ haaujemʌu. Magua hürbat: hich jäg Cristota chi hæk'a durrum k'ʌʌn Pörk'a simjö, päär jaainta päär pöröu.

24 Magua, hich jäg mʌg maach chi hæk'a nʌm k'ʌʌn t'um Cristoou nem mag haawai hi hipierra haag hi juu heegpai nʌmjö, hʌlin chi jaainpanjā hagjö nem t'umaam hat'ee pääch jaain hipierra haag ham juu heegpai hʌrrjëe habat.

25 Hich jäg Cristooujā hich hiek hæk'a p'öbaadeewai hich iglesiak'a nʌsiju k'ʌʌn daupigau ham kōit hichta t'öpitarrjö, pääch chi hemk'ooinaujā pääch hʌlin daupii habat.

26 Cristoou mag hich t'öpitarran, maach peerdlajem hiek hür nʌm dxi dich pör choopibarmua hajaug paapäiwi hich hat'eepaita nem wau wénrrramk'ir hajim. **27** Mag hajaug paapäiwi hich hat'eepai nem waipi simʌn, deeu hich bëem hedjā hʌli k'ir hajaug k'aibagjā chuk'u t'umaam k'ʌʌnau k'öigjemjö k'itʌmta hich hat'ee hawaagau; hajapcharan bʌlrjā pekau chuk'u, ni deeu k'aigbam nem jaauju hayaamjā chuk'u, sii hajapp'a k'itʌmta hich haarcha hawaagma.

28 Hich jäg Cristoou maach k'ösi haajemjö hich hagjöta haju haai nʌm chi jaainaujā pääch hʌlin dxi. Jäg chi jayaujā hich mor bʌlrjā chig

hapimap'a haajemjö, hich h_λlijā chig haba daupiita wai n_λrraju haai sim. Chadcha hich h_λlijā daupii wai sim wounaun hichchata chig hapimap'amjö sim, hich h_λlijā hich mork'a simta mag daupii wai s_λewai. ²⁹ ¿Jāgwi mua mag chirá? Maach m_λg n_λm haig hābmuajā wir haig dichd_λupai dich hoomap'a k'aba haajeewaima. Hante warag maadēu t'achjā hed hēepierr k'önaa dich chig hapimap'a haajem, hich jāg Cristooujā hich mor haawai hich iglesia t'_λa wai s_λejemjö. ³⁰ ¿Maagwai maachjā mag hirua t'_λa wai s_λejem heem k'_λn k'abá, maachjā hi mork'a naawai? Chadcha hi morma. ³¹ Pari mag chi jaai hich h_λli d_λi hābam mork'a n_λm ha n_λm_λn, Hēwandam hiek p'_λ sim gaai jaauwaijā,

“Maguata hemk'ooirau hich dēnnaan d_λi s_λejerrjā ham p'_λpawī hich h_λli d_λita hogd_λba s_λisiju” ha sim,

“warr s_λi hamach hap n_λrrjēe haajerrta ya mag-baadēm haigmua s_λi hābam mork'a hōor hābpaimjö wēn_λrraag.” *(Gn. 2:24)*

³² Mua k'ap'_λ chir_λm, m_λg hiek k'ap haag chadcha maach hat'ee p'it'ur sim. Pari mua mag chi h_λlijā hich jaai d_λi hābam mork'a n_λm ha chir_λm_λn, maach chi iglesiak'a n_λm k'_λlanta Cristo mork'a n_λm higwiata mag chir_λm. ³³ Pari mag cha m_λchdēu jaau chir_λm pāachdēu t'um hajap k'augba hawiajā, hichiita hich jāg pāachd_λupajā b_λlrjā pāach chig hapimap'a haajemjö, t'umaam k'_λlnau hagdaujö pāach h_λlin daupii habat. Maagwai chi h_λlinaujā pāach jaain hipierraas n_λmua ham hōk'önaa hagjö ham daupii habat.

6

1 Chaaina, pāach dēnnaanau hiek'aawai ham hipierraahabat; maach Pör Cristooujā magta hapim k'ōsi sim pārag. Pārau magta ham hipierraanāmān magan chadcha pāar hagchata wēnārrām.
2-3 Hēwandam hiek pā sim gaai jaauwaijā, "Honeenaa hāu dārrcha año k'apanaa wēnārraag, pāach haai jāsenenaa pāach hādjā jāsene habat" ha sim. Tagam nem hagjö hichdēu waupi jaau sim hee maata hārcha chi hajapcharamāu chaaina.

4 Mamā keena, pāach chi dēnnaanaujā pāach chaain meeuk'amk'īirjō hoob ham dāi hat'uucha hamiet; magju k'āai warag ham wajap'a wawí bāaumam dāi maach Pör Cristoou k'ōsimjō wēnārramk'īirta hamag k'ap hapibat, hich magta jōoinpagk'amamk'īir.

5 Pāar sīi māg jēb gaai chik'amnaan chogk'a wēnārrām k'ānjā, pāach pōrnaanau pāachig nem mag haawai hich Cristoouchata pāachig jaaubarmjō ham hipierraawau k'ōsita waubat, maimuajā hajap'a. **6** Mag ham hipierraanem waauwaijā, sīi pāach haig hoopaa hawaipai k'aba, ham meer hawiajā hich hagjö. Mamā mag nām chan sīi pāach hajap'a nem wau nām hoomk'īrpai k'aba, Cristo chognaank'a naawaita hichdēu k'ōsi simjō mag hajap'a nem waubat. **7** Sīi māig heegar dich hagdaujōpai t'ānām k'ānn hat'eeta nem wau nāmjō k'aba, maach Pör Cristo hat'ee wau nāmjō nem waum k'ōsita nem waaujeet'ā. **8** Ya pārau k'ap'ā nām, māig heegar haawai sīi chik'am chog wa chik'am chog k'aba harr hawiajā, māg hatag paawai dichdēu nem

hajap'a waaujerrpierr maach Pör Cristooujā maach däi hich hagjö haju.

⁹ Maimua pāach chi pörk'a nám k'ʌnnaujā hagjö pāach chognaan däi haairaa habat, hoob ham dak'āk'āujā haba. K'iir heyaa habat, pāran hīchab pāach chognaan däi hāba t'um maach Pör Hēwandam hāgt'ar chiraajem jua heegpai nám. Jāg Jōoi dau naan maachin t'um hagdaujöpai t'ʌnám.

K'an jāg námuata mepeer dajēk haju haai ná

¹⁰ Hermanonaan, ya hābmiecha paawai muan pāragan, maach Pör Hēwandamau hich juapa t'eeg deetarr pāach gaai simʌcta hidēu pāach hubʌ paapibat ha chirʌm. ¹¹ Cristo hiek hīk'a nám gaaimua Hēwandamau pāach däi nem hajap'a wau-matarra k'iir heyanaa haata pör hee wai náisit, hich jāg soldaaun juurhi hee wērbʌan maawai hich t'ʌag hich jierrnemta jūapääijemjö, mag pör hee wai námuata hubʌ naawai meperagta hʌdʌlr dich k'ügurpiba haag. ¹² ¿K'an jāgwi mua mag chirʌ? Mʌg nám haig sii dichjöm k'ʌn däita wērbʌba naawaima. Maachin sii mepeen chi k'aigbam hedjā heem magwe t'ʌnám däita wērbʌ nám. Mak'ʌnauta mʌg durr hich k'aibagau k'isumjö simjā k'ap'ʌnaa, hiek t'eegnaa hamachta hñrpai t'ʌnám. ¹³ Maguata muan pʌaba pāragan, Hēwandamau hich jua t'eeg jierrnemjö deetarrta k'ajūajö jūabapäit ha chirʌm, meperau k'aibag hee dich mapiju hēk'acheewaijā hāu peerdlíma peerdʌpʌlijii hawi hāu pāach garmuata pödpäiwi hich mag hubʌ náisieg.

¹⁴ Muan maguata deeu hūwaai pāragan, hich jāg soldaaunau wērbʌan maawai hamach k'ajūapai

k'u hee wayëunaa hajap'a hää k'õorjä dñanlisiejemjö, chadcha hiek'a nñmuata sñi hajap k'ñir k'aug nñmjö habat ha chirñm. Soldaaunau hamach t'ñag hamach t'ñrr gar jierrnem jñapääijemjö, nem hagchata waubat ha chirñm, meperag pääch chig ham hugua. ¹⁵ Soldaaun wérblan wëtaagpamjö, hajap'ata k'ñir k'aug nñisit, maach peerdñ hauwi maach k'õinaa hapiejem hiek jawaan wëtaag. ¹⁶ Mamñ mag nñm dñi hich jäg soldaaunau hich t'ñag hich escudota hich na hñla hahau haajemjö, päärujä meperau pääch k'aibag hee burrpiju hék'a nñmpierr warag Cristo hiekta t'ñraucha hñk'anaat, maagwai par meperau chook'ierrau pääch p'ip'isk'am hõtdau k'ñir p'ug bëe t'ñnñmjö t'ñnaawiajä, mag päächdëu hñk'a durrumuata hñdñlr pääch gaai papiba haag. ¹⁷ Hich jäg soldaaunau hich pör t'ñag casco jñajemjö, päärujä Cristoou hñu pääch peerdñ hautarr k'ap'ñnaa hag k'ñirjugta jñu nñmjö wai nñisit, meperag pääch k'ñgurpiba haag. Magnaa hich Hëwandam hiek hich Hëwandam Hak'arau päächig k'augpitarrta jñrr pääch espaark'a hat'at, haguata pääch garmua jñrr hi dajék haag. ¹⁸ Pari t'um cha mñchdëu jaau chirñmjo dich garmuata pödpääigan, jëeub k'aba Hëwandamagta jëeunaat. Hich magta hirig jëeu wénñrramua hidëu hich Hëwandam Hak'aragta päächig jaaupibat, jäga Hëwandamag jëeuju haai nñ. K'ñir k'ap'ñ habat, heeu bñlr habarm gaaimua k'ñijä Hëwandamag jëeumap'a haduk'am. Magju k'ñai pñaba hirigta chaigpamamua jëeunaa hñchab tagam k'ññt t'um durrpierr Cristo hiek hñk'a nñm k'ññt kõitjä jëeunaat. ¹⁹ Mñ kõitjä hñchab jëeubat, Cristoou maach peerdñ haaujem hiek

hōrag jaauwaijā k'īirjug k'ap'Λ hichdēu hiek'apim k'ōsimta mλrλg jaaumamk'īir, maagwai jāga mag warr hōrau hamach peerdλju haai nλmjā k'augba narrta ya hīsin Cristoou hōor peerdλ haaujem ha jaauwaijā högk'aba hiek'aag. ²⁰ Cristoou hich jūrr mλ chogpλiwi mλg maach peerdλ haaujem hiek jaau chirλm hat'eeta mλn mλg hamau mλ preso wai nλm. Magtarr haawai mλig cárcel deg chirλmuajā warag hichta hōrag k'ap hamk'īir högk'aba jawaagjā mλ kōit jēeunaat keena.

Hābmiecharam salud

²¹ Maach k'odam maadēu daupiinaa mλg maach Pör Cristo hiek jaau nλm p'idag gaai hogdλba maach juag hoo k'itaajemuata mλ mλg cárcel deg chirλmjā pārag jaauwimaju, hajapcharan hich Tiquicoouma. Hirua jaauju hīchab pārag mλig mλ k'ani jāg chirλ. ²² Mag pārag nem hīgk'aimamk'īirta mua hi pāar haar pλi chirλm, maach mλig jāga nλ ha jaaubaimam hūrbaawai pāar k'īir honee hapieg. ²³ Muan maach Hēwandam chi Hayau maach Pör Jesucristo dāimua pāar chi hermanonaan t'um k'ōinaata wai naapim k'ōsi chirλm. Mag nλm dāi hīchab t'āraucha hāk'a naawai pāach heejā t'um hagdaujö chik'am k'a k'ōsi hapim k'ōsita chirλm. ²⁴ Mamλ mag pāar happai k'aba, har maach Pör Jesucristota hogdλba t'āraucha k'ōsi haajem k'Λn t'umta Hēwandamag hāu wai sīepim k'ōsi chirλm.

Magdampai hajim pārag jaaum hig chirarr. Hayoo keena,

Pablo

Hēwandam Hiek New Testament in Woun Meu

copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Woun Meu

Dialect: standard spelling

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Woun Meu

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-08-06

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022
f93ebb7a-0e54-5698-b564-14e525ed9c9f